

לתך שהוא חצי בית כור, וחצי בית לתך, בית סאה, ותרקב שהוא בית ג' קבים [תרי קבים וקב] וחצי בית תרקב? תלמוד לומר: "שדה", מכל מקום, כל חלקת שדה במשמע. ואם כן חזרת הקושיא למקומה, מה נפקא מינה בזה שנמדדים בפני עצמם?

ומשנינן: אמר מר עוקבא בר חמא: הכא בנקעים מלאים⁽¹⁵⁾ מים דלאו בני זריעה נינהו, ואינם בכלל "זרע" חומר שעורים, ונמדדים בפני עצמן ליפדות בשוויים. דיקא נמי כפירוש הזה: דקתני במשנה נקעים דומיא דסלעים שוראי אינן בני זריעה, שמע

הוון הנקעים או הסלעים עצמם בית כור שלם לא הוון קדשי להיפדות לפי חשבון נ' סלעים לבית כור, אלא בשוויים? והתניא לא כן, ואף הקדש פחות מבית כור נפדה לפי חשבון זה, שכך שנינו: כתוב: "ואם את שדה אחוזתו יקדיש איש לד' והיה ערכך לפי זרעו זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף", והיה לו לומר "ואם את אחוזתו" "שדה" מה תלמוד לומר? לפי שנאמר "זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף", אם כן אינן לי לתלמוד שפודה לפי חשבון זה אלא שהקדיש כענין הזה שהוא בית כור שלם, מנין לרבות שפודה לפי חשבון זה אף בית

בפני עצמם, וזה שפסק כך הרמב"ם שנמדדים בפני עצמם. וכתב הכסף משנה [וכן הלחם משנה פ"ז מאישות] שנפקא מינה מזה שנמדדים בפני עצמם שיהיה הפדיון בשוויים ולא לפי חמישים שקל.

ולכאורה דבריהם תמוהים, שאפילו אם הם קדושים בפני עצמם מדוע שלא יפרו לפי חמישים שקל, ואם משום שהם פחות מבית כור והלא מפורש בגמרא שגם פחות מבית כור נפדה לפי חמישים שקל.

ואולי כוונתם שנקעים עמוקים עשרה זוהי שדה גרועה ולכן אינה נפדית בחמישים שקל אלא בשוויה, ואף על פי שמבואר במשנה בפרק שלישי שגם שדה גרועה נפדית לפי חמישים שקל, זה דוקא כשצורת השדה היא בצורת שדה רגילה. אך כאן שזוהי צורה שונה מכל שדה בטל ממנה השעור חמישים שקל והיא נפדית בשוויה.

והיה מקום לומר בכוונת הרמב"ם שמה שכתב נמדדים בפני עצמם כוונתו היא כדעת רש"י בקידושין לענין שלא מודדים את תוספת השיפוע אלא כקרקע ישרה.

אפילו אם הכל זה הקדש אחד אפשר לפדות רק חלק מהקרקע ולא צריך את הטעם מפני שהם קדושים בפני עצמם.

ופירשו התוספות, שקושית הגמרא היא שאם אינם חלק מהשדה שיתקדשו על כל פנים בפני עצמם.

ורש"י בקידושין מפרש שכונת הגמרא היא שאמנם לא ימדדו באופן כזה את התוספת של השיפוע [ששיפוע ארוך יותר מקרקע ישרה]. אך שמכל מקום ימדדו את הנקעים כמו קרקע ישרה.

ומבואר מדברי רש"י שכאשר הנקעים נמדדים עם הקרקע [כשהם פחות מעשרה טפחים] אז מודדים גם את תוספת האורך של השיפוע.

15. ובנקעים עמוקים עשרה שאינם מלאים מים, כתב הרמב"ם [פ"ד מערכין הי"ד] שהם נמדדים בפני עצמם, ותמה עליו הראב"ד שהרי בגמרא מבואר שכשאינן בהם מים הם נמדדים עמה.

וכתב הכסף משנה שקושית הגמרא היתה רק ליקדשי באנפי נפשייהו והיינו שיהיו קדושים